
46
Un beinet
de Jesucrist.



UN BENEIT DE JESUCRIST.

JUGUINA LÍRICO-DRAMÁTICA,

ORIGINAL Y EN VERS

DE

EDUARDO VIDAL.

MÚSICA DE

D. FRANCISCO DE A. ALTIMIRA.



BARCELONA.
IMPRENTA DE JAUME JEPÚS,
Petritxol, 14.
1864.

Los que desitgian la música poden dirigirse á D. Francisco Altimira, carrer de 'N Roca, n.° 3, pis 4.

Á D. FRANCISCO COMPANY.

Dol me dona per cert quant veig un d' estos infelisos que privats de la vista, guanyan lo pá de cada dia cantant cansons y á voltas convertintse en joglars de la civilisada societat del sigle dinou.

Llastima m' inspira quest acompanyantse ab un pobre violí ó poetica guitarra, plora, en tant que ab sas agudesas ó picants ditxos, mou la hilaritat dels que l' escoltan.

¡Quants misteris se ocultan desota de aquells ulls sens vista! ¡Quantas llágrimas han plorat tal volta aus de desidirse á cantar pels cantons!

Bosquejar un de aquets per desgracia abundants tipos ha sigut l' objecte d' estos sensillissims romansos. No se si hobauré conseguit. Tal com son te' ls ofereix ton amich que t' estima.

Eduardo

29 Octubre 1864

PERSONAS.

ANTONET, cego.
UN BOTIGUÉ.
MIQUELO, taberné.
UN EMBOSSAT.
TREBALLADORS.
PILLETS.

La escena en Barcelona y en l' any present.

ACTE ÚNICH.

La escena en Barcelona y als últims del carrer de S. Pau. A má dreta una botiga de *varios generos*, en las perchas de la cual se vehuen calsetets, samarretas, mitjas de llana, gorros de punt, barretinas etc. A la esquerra una taberna indicada per una pipa ó bota de cuaire cargas, arrimada á la porta de la que surt un cap de taula ab estuvallas blancas, en la que se vehuen alguns plats de color ab allioli, bunyols, munjetas bullidas y llonguets. En un dels montants penjará un rest lumen per encendrer los cigarros y en las parets uns banquets pels parroquians. Al alsarse lo teló un preludi durant lo cual se obran las altres botigas atravesan alguns homens de fábrica altres escombran lo carrer y demés escenas própias de las primeras horas del demati y á gust del Director, fins que apareix Antonet guiat per un gos ab picarolo, lligat del cordó que porta al bras. En eix instant acaba el preludi, el cego enfunda el violí y baixa ab lo gos al prosceni.

ESCENA PRIMERA.

ANTONET, el gos y un EMBOSSAT que topa ab lo cordó del gos

ANT. Qué no ho veyeu que só cego?
EMBOS. Perdoneu
ANT. Que Dèu lo guart
per mòlts anys y ab gran salut.
EMBOS. Tenim Tonet (*Dantli una moneda.*)
ANT. Déu li pach. (*al gos.*)
Vaja manu... guia bé
Vaja tira .. apa vergant;
no mes saps anà de dret
quant anem als restaurants
Vaja guia... mira manu (*cremantse.*)

que 't faré tastá 'l company! *(pel bastó.)*
Per conta de guarirme tu
sembla 't tinch de arrossegá.
Poch á poch: cap á la dreta *(guiant ab lo basto.)*
pesta 't re-toch: tirá abiat.
Aquet dimoni de gos
tant sols serveix per menjá.
A be que mólts sens ser gosos
es pasejan ben rumbants
y no valen lo que tu,
fidel y pobre companY.
Aturat, que ja bi toquem.
(Tocant ab lo bastó la paret del botigué.)
Aqui viu lo senyor Pau,
una parroquia que 'm dona
cada semmana dos *galls*
¡Quina ganga es lo ser cego!
Un home que 's mes arrax
qu ' un gancho de cercapous,
que á niugú fa caritat,
que no dona res als pòbres,
ni ha dat res pels *restaurants*
dels obrers lo *patronató*,
hermanitas ni germans,
y ab tot á mi 'm fa limosna *(ab sentiment)*
Pero axó si, 'm fá cantar,
«y fá riure tant lo cego *(escarmintió)*
cuant canta» din ensumant,..
Mes no digam mal del próxim.
Senyor Pau, que Déu lo guart.

ESCENA II.

Dit y lo BOTIGUÉ desde dins

BOTIGUÉ. Ola! Bon dia, Tonet.
Com anem?
ANT. Anem pasant
Fa mólt fret.
BOTIG. Som al febrer
ANT. Qué no bo sap?
BOTIG. No, Ton: que hi ha?

ANT. Que lo primer surtidó
ha aparescut tot glassat.
BOTIG. Qué no cantas?
ANT. Vaig á ferho.
Avuy es lo dia gran
per vostés.
BOTIG. Y qué vols dir?
ANT. No 's recorda...
BOTIG. No.
ANT. Ay caram!
vintiset Sant Baldomero.
lo Sant del avi. *(fentli memoria.)*
BOTIG. Haan hi caich.
ANT. Donchs li tocaré 'l *tremendo*
BOTIG. Qué vaji be.
ANT. Ja ho veurá.
Los violins y las sigalas *(tot afinant.)*
se semblan mólt: son germans;
en gratantlos la carpanta
ja se sap han de cantá.
Vaja donches, que visquia l' avi:
la voluntad nacional,
el pá blanch y el vi barato
y visquia la llibertat.

CANT.

Si la pátria perilla algun dia
y li falta per sort un trompet,
mentres trohi qui 'm fasi de guia
de segú que tindrá l' Antonet

Tralará, lará, lará,
lalaralá, lalará, lalará,
tralará, lará, lará,
tralará, lalará, larou.

Mes hermos que rich somni de gloria
sé jo un nom que jamay hi olvidat
nom precios que resum nostre historia
llibertat, llibertat llibertat.

Surten varios pillets y mentres balla procuran tallar la corda del gos. El cego li venta morma sens parar son ball, fugen los granujas fent xisclets y cabriolas y Antonet diu seguint la musica.

Veuta aquest eu
que 'l altre ja 's cou.

(Lo botigué esclafeix á riurer: allarga la má y diu.)

BOTIG. Te Tonet y que va ab plata.
ANT. Per molts anys: que Déu li pach.
Avuy fas una creu negra
ab un tros de carbó blanch.
O be 's fals ó curt de pes *(palpantlo)*
ó aquest home no está sá.
Donarme un ralet; ¡y ab plata!
cuant hi ha tanta escassetat
que 's precis aná á la *seca*
per fer trossos d' un *gabaix*.
A be que he sentit á dir
á cá 'N Cap de Creus dinant,
que hi ha caixa que ab dos mesos
ha agaballat sis mil *naps*.
Endebant, rodi la bola
y viva la llibertat.
Mes cosa estranya que admira
y que á molts deu fer pensál
ab la carensia de plata
son espanyols los gabaixs,
puig un nap de dinou rambis
val un duro castellá,
puig de cent napoleons
ara 'n donan dos mil rals
diuhen perque lo que 's jo
en ma vida 'ls hi palpat
Y 'ls *quixots* saps ahont marchan?..
á Fransa ab los seus companys.
Pot ser qué 'ls aires d' Espanya
avuy no 'ls dehuen probár;
y aixó que sembla que 'ls dropus
si anaban achmatant.
Quisu... quisu.. manu, manu; *(buscant el gos)*
vols jugá que s' escapat?
Per sort só propet de casa
que sino ja m' era un cas.
Deixem encendre una punta
y seguirem lo jornal
(la porta detras de la aurella)
Avuy hi caurán propinas.

com que hi há tants ciutadans
que han sigut de la *milicia*,
solen celebrar lo sant
de Espartero, y al sentirne
tocá l' himne nacional .
sempre afluixan la butxaca
y viva la llibertat. *(pausa)*
Sols faltaba m' ho privesin
com feren no fá mòlts anys,
pero 'n aquel no 'n tinch por:
tenim un bon general
que encara que nou de poch
sembla entén los catalans.
Nosaltres som com los ases:
possantsens la mosca 'l nós
y tossant, ja pots pegarnos;
primé morts que tirá abant.
Pero 'n lloch de garrotadas
ens donas un tros de pa,
y no sols passem per tot,
mes, que 't duhem á caball
¡Y que som ximples los homes,
som pitjor que los xabals!
Qui aixó ho va entendrer fou *Dulce*
y en *Cotoner* .. tant se val...
pero qui 'n sap an *Sepúlveda*
es á fé un bon gobernant
Mira que persegui 'l joch
com ell ho habia lograt,
y fer *cuinas económicas*,
proba un caletre com cal.
No faltará qui d' ell diguia
que fora un *Kok* regular.
Pero com diu aquell ditxo
que 's mes vell que lo .. menjá
brams d' asa no entran al cel.

(Va á encendrer al rest de la taberna guantse ab lo basto. Al deixarlo dona ab la balandreix a un que surt de la taberna.)

ESCENA III.

DIT, un home, MIQUELÓ y comparsas

Home. Que no hi veyas, animal.

ANT. No company que só un ceguet.
Sino marcho faré tart.

MIQUE. Antonet, que no vols veurer?

ANT. Moltas gracias, Miqueló
ja hi vegut duas vegadas
y no 'm comvé.

MIQUE. Vaja un poch.

ANT. No senyór y moltas gracias,
ja hi vegut y mes que prou.
y si ho feya una altre volta
posse anirria de tort
no acostumo y diu lo ditxo
tot ho pert qui tot ho vol.
Y dos vints en fan cuaranta

MIQUE. Tu saps lo que 't convé noy:
y abont formas ara 'ls vespres?

ANT. Per la part del carre Nou
á la volta den Cirés.

MIQUE. Y qué fas?

ANT. Cantá cansons
escoltar á los que passan
y ensumar bonas olors.

MIQUE. Si ha plantat perfumeria?

ANT. Ca Miquel: aurinador:
es á dir, no hi es pas fet,
mes si aurina aquell que vol.
Entre aixó, las *Colometas*
que cercan los cassadors,
y que á voltas son cassadas
alborotan tot lo lloch,
l' empedrat dolent y etsetra.
alló sembla un altre mon.
Jo crech que 'l Ajuntament
denria pensarí un poch
alló mes be que ciutat
sembla un lloch de mala mort.

MIQUE. Ja dens sentir cosas bonas

ANT. Com que mes de cuatre cops
val mes alló qu' un *treatro*,
se entent, no sent la funció
de D. Serafí Pitarra.

MIQUE. Qui es aquet?

ANT. Ay Miqueló!

ara conech que no ha vist
ni per un forat lo mon.
Es... com vol que jo li diguia,
es un feligrés d' humor
que escriu los *singlots poétichs*.
Sà impensat lo *Trencalós*
La vaquera de la piga
rossa, el *Faust*, lo *Cantado*,
La esquella de la Torratxa,
El Profeta y que se jo
quantas y quantas gatadas,
perque sol singlotá mólt
Fa riurer per las butxacas
y esquitllar alguns pinyons
dels que escoltan, mes es just,
puig pel pá sols ballá 'l gos
Creguim Miquel: vaji á veurho:
al *Romea* y l' *Odeon*
ne fán alguns y barato
y que riurá de debó.

MIQUE. Hi anirem. Y ara que cantas?

ANT. Un tango per cert mol nou
calentet, de fá pochs dias.
¿Vol que 'l canti?

MIQUE. Perque no?

(1) CANT.

Vente ligera
chinita mia
que l claro dia
muriendo vá,
y mi canoa
la mas ligera
meciendo espera
en la ancha mar.

Vente chinita del alma mia
y de las ondas á su vaivan
cantarte intento de noche y dia
las ansiedades de mi querer.

(1) El actor debe imitar la pronunciacion de la mayor parte de los cantaires callegeros de Barcelona

Vente chinita,
vente, por Dios,
oyn mis cantos
por compasion.

—

Fieles testigos
la clara luna
que en la laguna
baña su faz.
La brisa dulce
de la mañana
la flor galana
del tulipan.

Emblema fijo de mis amores
testigos siempre de mi cantar,
fieles amigos en mis dolores
mis ansiedades te contaran.

Vente, chinita,
vente por Dios,
oya mis cantos
por compasion.

ESCENA IV.

Los mateixos y alguns homens que s' han parat durant la cansó

MIQUE. Be, Tonet á fé m' agrada
Dens comensá á su hellot!
ANT. Tinch no mes los anys du Cristo!
MIQUE. Cál ne tens mes!
ANT. Ca no senyor:
so nat segons diu la mara
lo dia de San Ramon
de Janer, de l' anv trenta
al carrer de 'N Robador
MIQUE. Cego?
ANT. Ah! senyors!. no era cego! (*ab dolor.*)
hi veya mes que un gat roig.
MIQUE. Donchs de que 'l bé? Que vas caura?
(*mòlt marcat*)
TONET. Vaja, vaja, Miqueló

vuste té ganas de riurer.
Mes perque ja may del mon
puga pensar mal de mi
li fare la relació
de ma vida

MIQUE. Vaja conta

(Se ou la campana de una fábrica. Surten los treballadors, entren á la taberna y apareixen luego prenent asiento en los banchs menjant pa, arengadas, bunyols etc. Correrán porrons dels anomenats miljetas. Aproporció que Tonet parla creix l' interés en ells.

TONET. Al carrer de 'N Robador
vivian con dich l' any trenta
un póbre ataconadó
ab la dona y ab sa sogra.
Li deyan lo senyó Anton:
Era un homa mólt de bé,
con vuy dia 'n corran pochs,
no perque fós lo mèn pare,
sos companys ho dihuen prou.
Ho passaba un poch estret,
mes traballant mólt tots dos,
ell del ofici y la mare
fent recados y mitxons;
passaban aquesta vida
felisos, sens ambició
Per fer sa sort mes ditxosa
volgué Dèu nostre senyor
donarlos un noy bonich
y aquest noy, Miguel so jó *(riallas)*
Lo pare, á mes del ofisi
guanyaba algunos dinerons
ab la música

MIQUE. Caraisus!

UN Tocaba 'l violi?

TONET. Cá! no..
una cosa mólt mes grossa

UN. El Bucsen ?

TONET. El Bombo.

MIQUE. Ton!

TONET. El Bombo, de que se admira?
que 's pensa que 's bo totbom
per toca aqueix instrument?

Axí, vá volé que jó
cursés de petit la solfa,
y ab empenyos del *Prió*
de la Mercé, vaig entrá
escolá, y apengui un poch
de tocár lo violí,
y cantaba ab los segons
Mes vingué-lo dels convens,
la milicia y la facció,
y el pare vá entrá de músich
en hu d' aquells batallons
Fins qu' arribá per desgracia
lo maladát dia dos
de maig, del any trenta vuit,
y en la memorable acció
de Peracamps, que tanta honra
á dat al poble espanyol,
no obstant de que allí lluitaban
germans ab germans y ab dol
se mataban fins ab plér,
víctimas d' obcecacions
fatals per la nóstre pátria,
y mes per ma trista sort,
va morí 'l mèu pobre pare
complintne sá obligació. *(ab dolor.)*

VARIOS. Tocan lo Bombo?

TONET. Si si: *(risas.)*
Que 'n aquellas grans accions,
las musicas, diu un que hi era
que van contribuirhi mólt,
puig sonant l'himne de Riego
las bandas dels batallons,
entre 'ls ays! deaquells que queyan
los vivas dels vencedors,
l'estruendo de las descargas,
los disparos dels canons,
los rinells de los caballs
y del clari 'l bel-lich toch,
enardiren los esperits,
los cobarts foren lleons,
y la santa llibertat
va segarne eternals llors.

UN. Be pel cego! Te dos cuartos.

ab entusiasme'ls hi dona: altres l' imitan.

TONET. Que Dèu vos ho pach á tots.
Quedarem sols,jó y la mare,
y fent ella aquell esfors
que sols pot amor tant sant,
va pujarme: Y quants cops
recordo que sens sopar
esperabam lo nou Sol!
Ja sent gran, vaig pendre ofici.

MIQUEL. Quin ofici?

TONET. Texidor

ALGUNS. *Bien salao*: Si es dels nostres.

UN. Tira barra (*Deixan als porrons, fent rotllo y abrassantlo.*)

MIQUEL. Conta Ton!

TONET. Ab lo treball y la musica,
tocaba 'l violí segont
al treato de *Caputxins*
que'n deyan *Treato nou*
Ho passabam casi bé,
y 'm contaba á fe ditxós
ab l'amor de la mareta
y tenint salut y humor
Mes un dia, nó, una nit
era, 'm recorda! 'l dinou (*sospirant*).
De desembre fá dotse anys
(*Creix l' interes dels que ouhuen.*)
Dormiam á casa tots
y 'ns despertaren grans crits,
campanadas y soroll,
y moltas veus que cridaban
ausili socorro, foch!
'Ns llevém, corro al carrer,
y en la casa del cantó,
quin incendi! quin incendi!
donaba feresa, noys
Tothom feya 'l que podia,
tots hi posabam lo coll
Desocupabam los pisos,
quant de promte de un balcó
surtan flamas y una dona
que esclama, fent trencá 'l cor:
ausili per Déu, que's creman

los mèus fills, per compassió,
auxili, favor, socorro
per los fillets del mèu cor.
Tots quedarem esglayats,
quant sens pensar poch ni mòlt,
m'enfilo per una escala,
atravesso tot lo foch
sens atendrer las mils veus
que cridan, «es boig, es boig!»
prench una noya y la mare
y las baixo pel balcó.
¡Quedaba 'l petit dormintne *(amorosament)*
en lo fondo del bressol!
Pujo de nou per l' escala,
atravesso 'l foch de nou,
sense fer cas de las brasas
que queyan del sostre á doll.
Las parets y embans cruxian,
tremolaba lo trispol:
Lo calor que allí reinaba
era brullent, fatigós:
tapaba 'l fum l' esperit...
ja no hi veya, quant per sort,
sento plorar l' ignocent
despertat pel grèu calor.
A palpentas... vaig..., l' agafo;
y per fortuna Dèu vol
que las ráfagas del vent
m' indiquesin lo balcó.
Lo cap, á fe, se 'm partia:
tot ho veya encès ó fosch:
tot just trepitjo l' escala
entre 'ls vivas de tothom,
la habitacio vá ensorrarse:
si tardo un minut tant sols
ben segu que entre las brasas
trobaham tomba tots dos.
Mes al ser á mitxa escala *(ploros)*
sens saber sisquera 'l com.
lo mon me falta, s' apaga
á ma vista la claror
y caigui sobre la gent.'
Era cego! *Eixa espresió deu ser*

arrancada del cor.)

TOTS Pòbre Ton!

ANT. Se 'm feren cent mil remeys.
Tot inutil! Lo Doctor
digué no tenia cura.
Mes conexent ab gran dol
la miseria de ma casa,
vaig dirme, apa, á cantá Ton:
pren tan pòbre violí
(La campana de la fàbrica fa senyal.)
y á buscaria pels cantons.
¡Cantaba cansons mòlt tristas
y arreplegaba mòlt poch.
Mes un dia vaig entendre
que dos altres companyons
embutxacaban bons cuartos
ballant y fentne l' andiot,
y vaig dir aquexa es la mèba:
jo faré fins lo musol
per durne pá á la mareta
que ocupa tot lo meu cor.
Aixi ho fas y aixi 'm vá be,
ja saben ma relació

TOTS Be pel cego! Be pel cego!

ANT Que va 'l despido, senyors.

CANT.

Feu rodona, feu rodona,
feu rodona sens tardar,
feu rodona, feu rodona
que 'l cegnet ne vá á cantar.

Jo sols embejo
cuant trobas canto
complaurer sempre
los meus companys.
No envejo vivas,
llors, ni coronas,
sols bonas caras,
sorolls de mans.

Voleu que vos canti 'l cego?
Luego, luego —Oich cridá.
Que vuy porto cosa bona.
—Sona, sona—Y alla vá

Trobas entono
pera guanyarme
la trista vida
ab caritat,
Daumela prompte
que ja la miro,
ben previnguda
en vostres mans.

CORO. Bo pel cego bé pel cego
Que Dèu lo guardi llarchs anys
Lo treball á tots nos crida
Anem tots á treballar

(La campana torna á tocá. Los treballadors vant desfilant cap al foro, girantse, com dolentlos perdre 'l cant y procurant que al acabar quedi sol Antonet devant del públich y ells fent grupo al foro. Lo teló baixa rápit.)

FI.

De conformidad con el dictamen del Censor de Teatros, autorizo la representacion de esta obra en los Teatros de la provincia.

Bonafos.

Barcelona 22 Noviembre de 1864.



